

ΑΙ ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΓΛΥΠΤΙΚΗ Ἄρθρ. γ'.

Οἱ Ἑβραῖοι, κατοικοῦντες εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς Ἰταλίας, ἔκαμαν πλειοτέρας προόδους εἰς τὴν Γλυπτικὴν. Μ' ὅλον ὅτι δὲ φαίνεται ὅτι ἡ τέχνη αὕτη δὲν εἰσῆχθη εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἢ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁμῶς σχέσις αὐτῶν συνέτεινεν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν τεχνῶν των. — Δυνάμεθα δὲ νὰ προσδιορίσωμεν εἰς πόντε ἐποχὰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑβραϊκῆς Γλυπτικῆς. Κοί εἰς μὲν τὴν πρώτην ἐποχὴν ἦτο ὅλως διόλου ἀκαλλιέργητος, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, τὰ ἔργα αὐτῆς ἦσαν κατὰ τὸ Ἑλληνικο-Πελασγικὸν ὕφος, εἰς τὴν τρίτην, ἔφερε τύπον μυθολογικὸν κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους, εἰς τὴν τετάρτην, ἦτο μὲν ἀξιολογώτερα, ἀλλὰ μεμιγμένη ἀκόμη μετὰ τοῦ ἀρχαίου τῶν Ἑλλήνων ὕφους, καὶ εἰς τὴν πέμπτην, τελειότερα κατὰ τὰ ἀκριβέστερα τῶν Ἑλλήνων πρωτότυπα.

Λείψανα τῆς Γλυπτικῆς τῶν Ἑβραίων διεσώθησαν πάμπόλλα, μ' ὅλον ὅτι ἡ ὁμοιότης αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀποκαθιστᾷ δύσκολον τὸ νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἀρχήν. Παρεκτὸς μεγάλου ἀριθμοῦ ἀγαλμάτων, ἐξ ὀρειχάλκου καὶ μαρμάρου κατεσκευασμένων, διασώζονται καὶ ἄλλα διάφορα ἔργα τῆς γλυπτικῆς ἅτινα θεωροῦνται ὡς λείψανα τῶν Ἑβραίων. Ὑπάρχουσι δ' ἀκόμη καὶ ἀγγεῖα ἀξιοσημεῖωτα διὰ τὸ κάλλος τοῦ σχήματός των, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ζωγραφίας, ἅτινα καλοῦνται μὲν Ἑβραϊκὰ καὶ Ἰσραηλικά, ἀλλὰ πιθανώτερον θεωροῦνται τὰ πλειότερα ὡς ἀρχαῖα Ἑλληνικά, καὶ ὡς λείψανα τῶν περὶ τὴν Κύμην, Νεόπολιν καὶ Νώλαν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν.

Πολλοὶ σοφοὶ ἠγωνίσθησαν νὰ συλλέξωσι καὶ νὰ περιγράψωσι τὰ λείψανα τῆς Γλυπτικῆς τῶν Ἑβραίων, καὶ ἡ καλύτερα αὐτῶν συλλογὴ εἶναι ἡ τοῦ Ἀμιλτῶνος, εὐρισκομένη τὰ νῦν εἰς τὸ ἐν Λονδίῳ Βρετανικὸν Μουσεῖον. Ὁ δὲ Βιτζβούδ καὶ Γέντλεν ἔκαμαν ἀπομνημονεῖς διαφόρων ἀγγείων.

— Τὸ ἀξιοσημεῖωτερον ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν ἀγγείων εἶναι τὸ πρῶτον μὲν Βαβυλωνεῖον λεγόμενον, ἀκολουθῶς δὲ Πορτ-

λαϊδικόν ἐκ τοῦ Ἀγγλοῦ Δοικῆς τῆς Πορτλανδίας. Εἰρήθη δὲ τὸ ἀγγεῖον τοῦτο κατὰ τὴν δεκάτην ἑκτὴν ἑκατονταετηρίδα, ἐντὸς παρκοφάγου τινὸς μαρμαροῦ, ἐς τὸ λεγόμενον κοιμητήσιον monte dei grafoῖς τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς Φρασκάτους ὁδόν. Ἦναι δὲ ἡμιδιαφανὴς τις στάμνος, βαθέος κυκλοῦ χρώματος, ἔχουσα μάλιστα δέκα δακτύλιον ὕψος, καὶ διάμετρον ἕξ, ἐς τὸ πλατυτέρον μέρος. Ἔχει δὲ καὶ δύο ἀξιολόγους λαβίδας. Εὐρίσκονται δὲ εἰς τὸ ἀγγεῖον τοῦτο διάφοροι καλλωπιομοὶ (ἐν οἷς καὶ τὰ ζώδια) ἐς ἀνάγλυφα, ἢ γλυπτικῆ τῶν ἰσθίων εἶναι ἀξιοθαυμάστη, ὡς παριστάουσα τὰ σχήματα μετὰ μεγάλης κομψότητος, τιλειότητος καὶ καλλιτεχνίας, ὡς τὰ ἔργα διὰ γραφίδος. Ὑπετίθετο δὲ οὗτο τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ἦτο κατασκευασμένον ἐκ πορφυρανθῆς, ἀλλὰ τὰ νῦν φαίνεται οὗτο εἶναι ἐξ ὑέλου.

Λείψανα τῆς Ἑτρουρίας Γλυπτικῆς εὐρέθησαν πάμπολλα καὶ εἰς τοὺς τυφούς, καὶ πρὸ πάντων στάμνοι ἐκ μαρμαροῦ ἢ ἐκ πηλοῦ ἰψιμίτου, περίπου δύο ποδῶν τὸ ὕψος, ἐμπεριέχουσαι τὴν στάκτην τῶν σωμάτων μετὰ τὸν θάνατον. Πρασίτε δὲ ἀνεκαλύφθησαν καὶ διάφορα ἀξιοπεριέργα ἀγγεῖα, ἐν οἷς διακρίνονται αἱ λεγόμεναι πατελλαι. Ἦσαν δὲ αὗται πινακία ἐκ χαλκοῦ, μικρόν τι ἐξέχοντα εἰς τὰ ἄκρα, καὶ μετὰ λαβίδος. Ἐσθθεν δ' αὐτῶν ἦσαν διάφορα ἀντικείμενα μυθολογικά, γεγκυμμένα μ' ἀπλοῦστατον τρόπον. Τινὲς λέγουσιν οὗτο μετεχειρίζοντο αὐτὰ εἰς τὰς θυσίας, ἄλλοι δὲ, οὗτο ὡς κατοπτρα.

Πολλὰ λείψανα ἀνεκαλύφθησαν ἐκ τῶν ὑπογείων τῆς Ἑτρουρίας πρὸ τῶν τελευταίων δέκα πέντε ἐτῶν. Ἐξ ἀραιοκαφῆς τάφου τινὸς, οὗ μακρὰν τῆς μητροπόλεως τῶν Οὐόλων κατὰ τὸ 1828, λαβόντες εὐξεν, ἀνέσκαζαν διάφορα ἄλλα μέρη, ἐν οἷς εὐρέθησαν πολλὰ χρυσᾶ, χαλκίνα καὶ ἐλεφάντινα λείψανα τῆς Γλυπτικῆς. Ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας ἐξωγραφισμένων ἀγγείων ἀνέχθησαν, ἐφ' ὧν διάφορα ἀντικείμενα ἦσαν γεγκυμμένα, ἀλλὰ μὴν φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ κατασκευαστοῦ αὐτῶν ἢ τοῦ τεχνίτου, ἄλλα δὲ, ὀλοκλήρους περιόδους.

Καθὼς καὶ ὅλαι σχεδὸν αἱ ἄλλαι τέχναι, οὗτω καὶ ἡ Γλυπτικὴ εὐστάσεν εἰς τὸν ἰψιστον βαθμὸν τῆς τελειότητός της εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Ἡ πρώτη ἰδία τῆς ἀγαλματοποιίας ἀφίχθη εἰς αὐτὴν πιθανώτερον ἐκ τῶν Αἰγυπτίων ἢ ἐκ τῶν Φοινίκων, καὶ κατὰ τινα καὶ ἐκ τῶν δύο. Ἡ γνώμη δὲ ὅτι αἱ πρῶται αὐτῶν γνώσεις περὶ τῆς Γλυπτικῆς εὐδόθησαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῶν Αἰγυπτίων, συμφωνεῖ ἀκριβῶς μὲ τὸν γενικὸν χαρακτῆρα τῆς Μυθολογίας των, ἐξ ἧς ἔλαβον τὴν ἀρχὴν των αἱ τέχναι, καθὼς ἀκόμη καὶ μὲ τὸ ἔφος τῶν ἀρχαιοτά

ρων αὐτῶν ἔργων. Πότε ὁμοίως ἡ τέχνη αὕτη διεδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ ποῖος ἦτον ὁ πρῶτος αὐτῆς τεχνίτης, δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν μετ' ἀκριβείας. Κοινῶς ὁ Δαίδαλος, ὅστις ἔζη τρεῖς γενεάς πρὸ τοῦ Ἰρωϊκοῦ πολέμου, διαφημίζεται ὡς βελτιώσας τὴν πλαστικὴν τέχνην παρὰ τοῖς Ἑλλησιν. (*) Ἀναμφιβόλως δ' ἐκαλλιεργεῖτο αὕτη πολὺ πρότερον τοῦ Ἰρωϊκοῦ πολέμου, ἢ τουλάχιστον ἐπὶ τοῦ Ὀμήρου εἶχε προσδεῦσαι ἀρκετὰ.

Τὴν ἱστορικὴν ἔποψιν τῆς προοδοῦ καὶ τοῦ χαρακτήρος τῆς τέχνης ταύτης παρὰ τοῖς Ἑλλησι, καὶ τῶν κυριωτέρων αὐτῆς ἔργων καὶ τῶν τεχνιτῶν, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν εἰς τέσσαρας ἐποχάς. Ἡ πρώτη ἐμπεριλαμβάνει τὸ ἀρχαιότερον τῆς Γλυπτικῆς ἕφος, μέχρι τοῦ Φειδίου ὅστις ἔζη περίπου τὸ 452 Π. Χ. Ἡ δευτέρα, τίθεται ἐκ τοῦ Φειδίου μέχρι Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, περίπου 340 Π. Χ., καὶ προσδιορίζεται ὡς ἐποχὴ τοῦ ὑψηλοτέρου ἕφους. Ἡ τρίτη, ἢ τοῦ ὠραιότερου ἕφους, καὶ ἡ καλητέρα ἐποχὴ, ἀρχίζουσα ἐκ τοῦ Πραξιτέλους, καὶ τελευτῶσα μέχρι τῆς συστάσεως τῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὴν Ῥώμην. Ἡ τέταρτη ἐμπεριλαμβάνει τὰς προσπάθεισας τῶν Ἑλ-

(*) Δαίδαλος ἦν τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, εἰς τῶν Ἐρεχθιδῶν θυμαζόμενος, (ἦν γὰρ υἱὸς Μητίωνος, τοῦ Εὐπαλάμου, τοῦ Ἐρεχθίδεως) φύσει δὲ πολὺ τοὺς ἄλλους ἀπάντας ἰππεύων, ἐξήλωσε τὰ τε περὶ τὴν τεκτονικὴν τέχνην, καὶ τὴν τῶν ἀγαλμάτων κατασκευὴν καὶ λιθοουργίαν. Εὐρετῆς δὲ γινόμενος πολλῶν τῶν συντερουμένων εἰς τὴν τέχνην, κατασκεύασεν ἔργα θαυμαζόμενα κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης. Κατὰ δὲ τὴν τῶν ἀγαλμάτων κατασκευὴν τοσούτῳ τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων διήνεγκεν, ὡς τε τοὺς μεταγενεστέρους μεθολογήσαι περὶ αὐτοῦ, διότι τὰ κατασκευαζόμενα τῶν ἀγαλμάτων ὁμοιότατα τοῖς ἐμφύχαις ὑπάρχον βλέπειν τε γὰρ αὐτὰ καὶ περιπατεῖν, καὶ καθόλου τέρειν τὴν τοῦ σώματος διάθεσιν, ὡς τε δοκεῖν εἶναι τὸ κατασκευασθὲν ἐμφυχὸν ζῶον. Πρῶτος δὲ ὁματώσας, καὶ διαβεβηκότα τὰ σκέλη ποιήσας, ἔτι δὲ τὰς χεῖρας διασταμένης ποῶν, μεστός ἐθαυμάζετο παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ γὰρ πρὸ τούτου τεχνεῖται κατασκευάζον τὰ ἀγάλματα τοῖς μὲν ὀμμασι μεμνηκότα, τὰς δὲ χεῖρας ἔχοντα καθήμενας καὶ τὰς πλευρὰς κεκολλημένας.

λήνων ὑπὸ τοῦς Ῥωμαίους αὐτοκράτορας, καὶ αὕτη εἶ-
 ναι ἡ ἐποχὴ τῆς πτώσεως αὐτῆς. Ἡ διαίρεσις ὁμῶς
 αὕτη τῶν ἐποχῶν τούτων δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀκριβής.
 Τὰ πρῶτα τῶν Ἑλλήνων ἔργα ἦσαν, ὡς καὶ τῶν
 ἄλλων ἔθνων, ἀτελέστατα, καὶ ἔλειπεν ἐξ αὐτῶν ἡ ἀρ-
 μονία καὶ ἀναλογία τοῦ σχεδιάσματος (Σελ. 311) Ἄ-
 κοιοῦθως δ' ἐγιναν ἀκριβέστερα μὲν κατὰ τὸ σχέδιον,
 ἀλλὰ διεπύλαττον ἀκόμη τὴν ἀτέλειάν των εἰς τὴν πα-
 ράστασιν καὶ τὸ κάλλος. Ὅσον δὲ αἱ Ἑλληνικαὶ χῶραι
 ἠῤῥξανον, προῦδενον καὶ αἱ τέχναι, καὶ μάλιστα ἡ Γλυ-
 πτική. Συνέτεινον δὲ πρὸ πάντων εἰς τὴν βελτίωσιν αὐ-
 τῆς τὰ διάφορα σχολεῖα τῆς Ζωγραφικῆς καὶ Γλυ-
 πτικῆς, ἅτινα συνειστήθησαν πρῶιμότατα εἰς τε τὴν
 Σικυῶνα, τὴν Κόρινθον καὶ τὴν Αἴγινα, ἐξ ὧν ἀνε-
 φάνησαν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα οἱ περιφημότεροι διδά-
 σκαλοι τῆς Γλυπτικῆς. Οὐκ ὀλίγον δὲ συνασέφερον
 εἰς τὴν πρόοδον τῆς τέχνης καὶ τὸ ὅτι οἱ Ἕλληνες με-
 τεχειρίζοντο αὐτὴν κατὰ διαφόρους περιστάσεις. Διότι
 οὐ μόνον εἰς ναοὶ αὐτῶν ἐκασμοῦντο μετ' ἀγαλμάτων καὶ
 ἄλλων παραστάσεων τῆς Μυθολογικῆς τῆς Ἱστορίας,
 ἀλλὰ καὶ οἱ δημόσιοι αὐτῶν τόποι καὶ αἱ ἀγυαί, οἱ ἰ-
 διωτικοὶ οἴκοι, οἱ κῆποι, καὶ ἐν γένει τὰ μᾶλλον ἢ ἥτο-
 τον ἀξιολογώτερα τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς ἔργα. Ἀγάλματα
 δ' ἀνηγείροντο προσέτι καὶ πρὸς τιμὴν τῶν ἡρώων, τῶν
 φιλοσόφων, τῶν ποιητῶν καὶ τῶν νικητῶν, καὶ πολ-
 λῶν βασιλέων ἀκόμη. Ἡ ἐν Ἀθήναις καλουμένη Ποι-
 κίλη στοὰ χάριν τῶν ποικίλων αὐτῆς καλλωπισμῶν,
 εἶχε μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων. Οὕτω δὲ ἡ ἀγαλ-
 ματοποιΐα διατρέχουσα εὐρύχωρον στάδιον, ἠδυνήθη
 νὰ προδεύσῃ τάχιστα. Ὅθεν καὶ εἰς τὴν δευτέραν
 ἐποχὴν, ἥτοι ἀπὸ τοῦ Φειδίου μέχρι τοῦ Πραξιτέλους,
 ἢ τῶν χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἡ Γλυπτικὴ ἐπέιχε
 πολὺ ὑψηλότερον βαθμὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ μετα-
 ξὺ ὄλων τῶν ἄλλων ἔθνων. Τὸ κυριώτερον δὲ χαρα-
 κτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς ταύτης ἦτο τὸ ὕψος, καὶ εἰς
 τὰ ἔργα αὐτῆς ἐφυλάσσετο μεγάλη κατὰ τὴν ἀναλογίαν

ἀκρίβεια. Ὡς δὲ πρὸς τὴν θέσιν καὶ τὴν παράστασιν ἦσαν μᾶλλον μεγαλοπρεπῆ καὶ ἐκφραστικὰ παρά θελκτικὰ καὶ εὐάρεστα εἰς τὴν ὄψιν. Ὁ Φειδίας ἦταν ὁ πρῶτος καὶ περιφημότερος τεχνίτης τῆς ἐποχῆς ταύτης. Τὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἀγάλματά του ἦσαν τὰ ἀξιολογώτερα ὅλης τῆς ἀρχαιότητος. Παρεκτὸς δὲ τοῦ Φειδίου ἦσαν καὶ ἄλλοι περιφημοὶ ἀγαματοποιοὶ κατὰ τὴν δευτέραν ἐποχὴν.

Ἡ Γλυπτικὴ, καθὼς καὶ αἱ ἄλλαι Καλαὶ Τέχναι, ἐφθασαν εἰς τὸν ὑψιστὸν βαθμὸν τῆς τελειότητος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὀλίγον τι ἐπέκεινα. Εἰς τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην, ἣτις διακρίνεται πρὸ πάντων διὰ τὸ ὠραῖον καὶ κομψὸν ὕφος τῆς, ἰδαιτέρως χάρις συνηνόετο μετὰ τῆς ἀκριβείας καὶ τῆς εὐγενοῦς παραστάσεως. Ὁ Πραξιτέλης, ὁ Λύσιππος, ὁ Χάρης καὶ ὁ Λάχης ἦσαν οἱ περιφημότεροι τῆς ἐποχῆς ταύτης γλύπται.

Ἡ Ἑλληνικὴ Γλυπτικὴ βαθμηδὸν ἐκλινεν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς βαθμοῦ, καὶ τελευταῖον κατήντησε καὶ εἰς τὴν πτωσίαν τῆς. — Ἡ διαδοθεῖσα πολυτέλεια καὶ ἐπομένως ἡ διαφθορὰ τῶν ἠθῶν, ἡ ἔλλειψις τῆς αἰσθητικῆς κρίσεως, αἱ ἐσωτερικαὶ μεταβολαὶ τῆς πολιτικῆς κυβερνήσεως, καὶ τελευταῖον ὁ ζυγὸς τῶν Ῥωμαίων ἐπέφερον τὴν καταστροφὴν τῶν Τεχνῶν. Ὑπῆρχον μὲν τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀξιόλογοι τεχνῖται, ὡς ὁ Ἀρκεσίλαος, ὁ Πασιτέλης καὶ ὁ Κλεομένης, καὶ αἱ πλαστικαὶ τέχναι ἐτίμωντο εἰς τινὰς τῶν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Σικελίᾳ πόλεων.

Μετὰ τὸν ζυγὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ αἱ τέχναι αὐτῶν ἐπέρασαν εἰς ἐκείνους. Οἱ Ῥωμαῖοι μὲν ὅλον τοῦτο ἐτίμων μᾶλλον καὶ ἐπροστάτευον τὰς τέχνας, καὶ ἐπομένως οἱ Ἕλληνες τεχνῖται συρρέυσαντες εἰς τὴν Ῥώμην, ἐκόσμησαν τὴν πόλιν αὐτῶν μετὰ διάφορα τῆς Γλυπτικῆς ἔργα. Οὐκ ὀλίγα δ' ἐφέρθησαν εἰς αὐτὴν καὶ ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθεῖσων πόλεων, ἥτοι τῶν Συρακουσῶν, τῆς Καπύης, τῆς Κορίν-

θου, τῆς Καρχηδόνας, καὶ ἐκ τῆς Ἑτρουρίας ἀκόμη καὶ τῆς Αἰγύπτου. Περὶ τὰ τέλη τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος καὶ τὰ μέσα τῆς τρίτης ἡ τέχνη αὕτη κατεστράφη παντελῶς καὶ οὐδεὶς περὶ αὐτῆς ἐγίνετο λόγος.

Λείψανα τῆς Γλυπτικῆς τῶν Ἑλλήνων διατηρήθησαν οὐκ ὀλίγα, ἢ ὀλόκληρα, ἢ τεθλασμένα κατὰ μέρος, ἐξ ὧν δέλομεν ἐκδέσσειν ἐνταῦθα τὰ οὐσιωδέστερα καὶ ἀξιολογώτερα.

Α. ΑΓΑΛΜΑΤΑ.

1. Τὸ τοῦ Λαοκόωνος (*) κτλ. εἰς τὸ Βατικάνον τῆς Ῥώμης. Εἶναι μεγαλητέρον ἀνθρωπίνου σχήματος, κατεσκευασμένον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, καὶ κατὰ τὸ ὀπίσθεν μέρος ἀτελειώτον. Συνίσταται δ' ἐκ τριῶν κυριωτέρων σχημάτων, πατρός δηλαδὴ καὶ τῶν δύο τοῦ υἱῶν, περὶ τοὺς ὁποίους εἶναι κολουριασμένοι δύο μεγάλοι ὄφεις. Εὐρέθη δὲ τοῦτο τὸ ἀγαλμα κατὰ τὸ 1509 εἰς τὰ ἐρείπια τῶν λουτρῶν τοῦ Τίτου, καὶ ἀνάγεται πιθανῶς εἰς τοὺς χρόνους τῶν πρώτων αὐτοκρατόρων. Ἡ μεγάλη ἀγωνία εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς μυῶνας ὄλων, καὶ μάλιστα τοῦ πατρός, ἢ προσπάθησις τοῦ ἀποσυρθῶσιν, αἱ ἐξερχόμεναι ἐκ τοῦ στόματος τῶν τέκνων φωναί, καὶ τὰ ἀποτεινόμενα εἰς τὸν πατέρα των βλέμματα εἶναι ἀμίμητα εἰς τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ἔργον. Οἱ Κριτικοὶ μὲν ὅλον τοῦτο διαφέρουσι ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ τεχνίτου εἰς τὴν παράστασιν τῆς ἀγωνίας τοῦ πατρός.

2. Τὸ τῆς Νιόβης καὶ τῶν δώδεκα τέκνων αὐτῆς [†] Τὸ ἔργον τοῦτο ἔχει σημεῖα τοῦ ὑψηλοῦ ὕφους καὶ εἶναι ἴσως ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Σκόπα. Σύνκειται δὲ ἐκ δέκα πέντε σχημάτων, καὶ ἀνεκαλύφθη τὸ 1583. Εὐρίσκειται δὲ τὰ νῦν εἰς τὴν ἐν Φλωρεντία Συλλογὴν τοῦ Δουκός.

3. Ὁ Φαρνεσίσιος Ταῦρος (‡). Σύνκειται ἐξ ἑνὸς ταύρου, καὶ δύο νέων μεγαλητέρων τοῦ ἀνθρωπίνου σχήματος, Ζήδου καὶ Ἀμφίωνος, καὶ τριῶν μικροτέρων σχημάτων, (ἐξ ὧν δύο ὑποτίθενται ὅτι εἶναι ἡ Δίρκη καὶ Ἀντιόπη) παριστανομένων ἐπιτινος μεγάλου λίθου. Ὁ λίθος αὐτός καὶ τὰ σχήματα εἶναι 12 παρισίων ποδ. τὸ ὕψος, καὶ 9 1/2 τὸ πλάτος. Εὐρέθη δὲ τὸ ἀγαλμα τοῦτο περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος, εἰς τὰ λουτρά τοῦ Καρακάλλα, καὶ πρῶτον μὲν ἐκεῖτο εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Φαρνεσιακὸν ἀνάκτορον, ἀκολούθως δ' ἐτέθη εἰς τὸ ἐν Νεαπόλει Βουρβωνικὸν Μουσεῖον. Πολλὰ αὐτοῦ μέρη εἶναι νεώτερα, καὶ ἐπομένως εἶναι ἐλλειπῆς κατὰ μέρος. Ὁ Πλωτος ὁμιλεῖ περὶ

(*) Ὅρ. Μυθολογίαν εἰς Λεξικ. Δανιὴλ Μάγνητ. λεξ. Λαοκόων.

(†) Ὅρ. Λέξ. Νιόβη. αὐτόθ. — (‡) Ὅρ. Λέξ. Λύκος. αὐτόθ.

τινος τοιούτου ἀγάλματος, καὶ ἴσως εἶναι αὐτὸ τοῦτο.

4. Ὁ ἐν Ῥώμῃ Ἀπόλλων, ἐν ἑκτῶν ἐπισημοτέρων ἀγαλμάτων, διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ τελειότητα. Φαίνεται δὲ ὅτι παριστάνει τὸν Ἀπόλλωνα ἀμέσως ὅτε εἶχε ῥίψει τὸ βέλος του κατὰ τοῦ δράκοντος Πύθωνος, καὶ εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μαρτυρεῖται ἡ εὐγενὴς ἐκφρασις τῆς χαρᾶς του. Εὐρέθη δὲ τὸ ἀγαλμα τοῦτο εἰς τὸ Ἄντιον κατὰ τὸ 1503, καὶ, ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ τότε μὲν Καρδινάλιου, ἀκολούθως δὲ Πάπα Ἰουλίου Α΄, ἐτέθη εἰς τὸ λεγόμενον Μπιλβεδέρε, (μέρος τοῦ Βατικάνου) παρ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα λαμβάνει πολλάκις.

5. Ἡ Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων. Τὸ ἀγαλμα τοῦτο εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ λευκοτάτου μαρμάρου, καὶ ἔχει ὕψος ὑπὲρ τοὺς πέντε πόδας. Ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ φαίνεται τὸ ὄνομα τοῦ Κλεομένου ὡς γλύπτου, ἀλλ' ἡ ἐπιγραφή εἶναι νεωτέρα. Ὁ σκοπὸς τοῦ τεχνίτου ἦτον ἢ νὰ παραστήσῃ τὴν Ἀφροδίτην ἐξερχομένην ἐκ τοῦ λουτροῦ, ἢ φαινομένην ἐνάλιον τοῦ Πάριδος εἰς τὴν μετὰ τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἔριν τῆς διὰ τὸ χρυσοῦν μῆλον. Παριστάνεται δ' ἀξιόλογα εἰς τὸ ἀγαλμα τοῦτο ἡ παρθενικὴ αἰδώς. Διαφέρει δὲ ἀπὸ τῆν διαφημιζομένην Κνιδίαν Ἀφροδίτην τοῦ Πραξιτέλου, ἐξ ἧς μόνον ἀντίτυπα διασώζονται. Εὐρίσκειται τὰ νῦν τὸ ἀγαλμα τοῦτο εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ συλλογὴν τοῦ Μ. Δουκὸς.

6. Ὁ Φαρνέσιος Ἡρακλῆς, πρῶν μὲν εὐρισχόμενος εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Φαρνέσιον Ἀνάκτορον, τὰ νῦν δὲ ἐν Νεαπόλει. Εἶναι δὲ αὐλοσσαικὸν ἀγαλμα σχεδὸν τριπλαῖον τοῦ ἀνδρώπινου ἀναστήματος, καὶ ἐξ ὠραιστάτου Παρίου μαρμάρου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πύεις ἔλειπον, ὁ Διλαπάρτιος κατεσκεύασε τοσοῦτον ἐπιτηδεῖως ἄλλους, ὥστε ἀφοῦ εὐρέθησαν ἀκολούθως οἱ πρῶτοι, ἐτέθησαν μόνον εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἀγάλματος. Ὡς τεχνίτης αὐτοῦ ἐπιγράφεται ὁ Γλύκων, τὸν ὅπου ὁμως δὲν ἀναφέρουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς. Εἰς τὸ ἀγαλμα τοῦτο εἶναι ἀξιοθαύμαστος ἡ ζωηρότης καὶ μυώδης ἰσχὺς τοῦ σώματος, ὅπερ στήριζεται ἐπὶ τοῦ βραχίου.

7. Τὸ λεγόμενον Τόρσο [*] εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Βατικάνου. Σύνκειται δὲ μόνον ἐκ τοῦ σώματος ἢ τοῦ κορμοῦ, καὶ εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου. Συμπεραίνεται δὲ ὅτι ἦτον ἀγαλμα τοῦ Ἡρακλέους, διὰ τε τὸ μέγεθος καὶ τὸ φαινόμενον τῆς μυώδους ἰσχύος του. Ἐκλήθη δὲ Τόρσο τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, διότι οὗτος πρὸ πάντων κατέγινεν εἰς τὴν σπουδὴν αὐτοῦ.

8. Ὁ Βουργέσιος ἄθλητής, πρῶν μὲν εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ ἔξοχὴν Βουργέσαν, τὰ νῦν δὲ ἐν τῷ Βασιλικῷ Μουσείῳ τῶν Παρισίων. Παριστάνεται δὲ εἰς αὐτὸ ἥρωας τις ἢ ἀθλητής, ὑπερασπιστὴς ἑαυτοῦ κατὰ τινας ἰσπείως. Ἡ ἐπιγραφή δέλεε τεχνίτην αὐτοῦ Ἀγασίαν τινα Ἐφέσιον, ὅς τις, ἂν καὶ δὲν ἀναφέρηται ὑπὸ τῶν

(*) Δίξις Ἰταλ. σημαίνουσα ἀγαλμα, ἄνευ κεφαλῆς, χειρῶν καὶ ποδῶν.

ἀρχαίων Συγγραφῶν, πρέπει νὰ ὑπῆρξε κατ' ἄν χρόνον ἡ Γλυπτικὴ ἦτον εἰς τὸν ὑψίστον βαθμὸν τῆς τελειότητος.

9. Ὁ ὀποδνήσκων ἄδελγητῆς εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Καπιτώλιον. Κεῖται δὲ οὗτος ἐπὶ τινος ἀσπίδος, κρατουμένης ἐκ τῆς δεξιάς του χειρὸς, μετὰ τινος ἀλύσου περὶ τὸν τράχηλον, καὶ φαίνεται ὅτι ἀγωγίζεται νὰ σηκωθῆ. Μέρη τινὰ τοῦ σχήματος τούτου εἶναι νεώτερα.

10. Ἀντίτροος, ὡραῖον ἀγαλμα εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Βατικάνον. Θεωρεῖται ὡς παραστάσις τοῦ Ἀντιόχου, φίλου τοῦ Ἀδριανοῦ. Παρά τινων ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἀγαλμα τοῦ Μελεάγρου, ἢ ἀλλου τινὸς ἥρωος.

11. Ἡ Φαρνεσία Φλώρα, πρῶτῃ μὲν εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Φαρνεσίον ἀνακτορον, τὴ νῦν δὲ ἐν Νεαπόλει. Τὸ σῶμα μόνον εἶναι ἀρχαίον, τὸ δὲ λοιπὸν κατεσκευάσθη παρὰ τοῦ Δελλαπορτίου, διὸ καὶ δεῖν εἶναι βέβαιον ὅτι κατ' ἀρχὰς ἡ Φλώρα διὰ τοῦ ἀγάλματος τούτου παριστάνετο. Τινες ὑποθέτουσιν αὐτὸ ἀγαλμα Μούσης. Θαυμάζεται δὲ πρὸ πάντων εἰς αὐτὸ ἡ ἐνδυμασία του. Κατὰ τὸ μέγεθος ὁμοιάζει σχεδὸν τὸν Φαρνεσίον Ἡρακλῆν.

12. Μάξκος Ἀυρηλιος, ἀγαλμα ἰππέως, ἐκ κεχρυσωμένου μετάλλου. Εἶναι μεγαλῆτερον τοῦ ἀνδρωπίνου ἀναστήματος. Διασφίξει δὲ τὰ νῦν ὀλίγα ἔχνη τοῦ χρυσιώματος, κατὰ τὰ ἄλλα οὖτως διατηρεῖται καλῶς. Ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελὸς κατεσκεύασεν εἰς αὐτὸ ὡραῖον ὑποβάσιον. Θαυμάζεται δὲ πλεῖστον εἰς τὸ ἀγαλμα τοῦτο ὁ ἵππος, φαινόμενος ὅτι κινεῖται εἰς τὰ ἔμπροσθεν, καὶ φυλάττων γενικῶς ἀκριδῆ ἀναλογίαν.

13. Τὸ ἀγαλμα τῆς Πηλλάδος, εὑρέθεν τὸ 1797 πλησίον τῶν Βελλέτρων, καὶ μετακομίσθεν εἰς Παρισίους, ἐνθα κεῖται εἰς τὸ Βασιλικὸν Μουσεῖον.

Τὸ εἰς Ῥακλεσαν εἰσεθὲν ἀγαλμα τοῦ Ἀριστιίδου ἀνήκει ν' ἀναφερθῆ ἐνταῦθα. Τὸ ἀγαλμα τοῦτο παριστὰ τὸν φιλόσοφον ὡς ἔχοντα τὰς χεῖρας ἐντὸς τοῦ ἱματίου, καὶ φυλάσσοντα τὴν συνήθη αὐτοῦ ἀξιοπρέπειαν.

Β. ΠΡΟΤΟΜΑΙ. Ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος διασφίζονται πολλαὶ προτομαί, αἰτινες, παρκετὸς τῆς καλλιτεχνίας καὶ τοῦ ἀναφαινομένου κάλλους εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν, παρέχουσιν ἀκόμη καὶ μέγα ὄφελος καὶ ἡδονὴν ὡς διασώσασαι τὰ πρόσωπα τῶν περιφημοτέρων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος. Πολλαὶ ἐκ τῶν διασωζομένων μ' ὅλον τούτο δὲν εἶναι γνήσιαι, καὶ οὐκ ὀφθαί εἶναι γοθευμένα παρὰ νεωτέρων χειρῶν. Ἐκ τῶν περιφημοτέρων καὶ γνησιωτέρων εἶναι αἱ τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος, Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, τοῦ Σχηπίωνος, τοῦ Ιουλίου Καίσαρος, καὶ ἄλλων τινῶν. Ὁ μεγαλῆτερος ἀριθμὸς τῶν προτομῶν ὑπάρχει εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Καπιτώλιον.

Γ. ΑΝΑΓΛΥΦΑ. Διασώζονται πλήθος απείρων Αναγλυφών, ἢ ὀλοκλήρων ἢ ἐπὶ οἰκοδομῶν, στηλῶν, ἀσπίδων, τριπόδων, ταφῶν, βωμῶν, κτλ. Ἀγγεῖα καὶ ποτήρια, στήμνοι καὶ λύχνοι εὐρίσκονται εἰς διαφόρους ἀρχαιοτήτων συλλογὰς.—Ἐξω τῶν ὀρίων μας ἠδὲκεν εἰσεῖν τὸ νὰ ἀριθμῆσωμεν καὶ τὰ ἀξιολογώτερα καὶ δι' ἀναγλυφῶν κεκοσμημένα λεῖψανα, διὰ καὶ θέλομεν περιορισθῆν νὰ ἀναφέρωμεν μόνον τὰς ἐν Ἑλλάδι διασωζομένας εἰσέτι θριαμβητικὰς ἀψίδας ἢ τόξα, ἀνεγερθέντα παρὰ τινῶν ἐκ τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ τὰς στήλας τοῦ Τραϊανοῦ καὶ Μάρκου Ἀντωνίνου.—Ἡ στήλη τοῦ Τραϊανοῦ ἀνεγέρθη εἰς τὴν ἐπιώνυμον αὐτοῦ ἀγορὰν ἢ τὸν φόρον. Τὸ ὕψος αὐτῆς κατὰ τινὰς εἶναι 128 ποδ. καὶ κατ' ἄλλους 144, ἡ δὲ διαμετρος 12 μὲν κατὰ τὴν βᾶσιν, 10 δὲ κατὰ τὴν κορυφήν. Ἐπ' αὐτῆς δὲ παριστάνονται δι' ἀναγλυφῶν τὰ εἰς τὴν Δακίαν πρὸ πάντων ἀνδραγαθήματα τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ τούτου. Ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς ἦτο κολοσσαῖκόν τι ἀγαλμα τοῦ αὐτοκράτορος μετὰ σκήπτρου εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, καὶ εἰς τὴν δεξιὰν μὲ κοίλην τινα χρυσοῦν σφαιραν, ἐν ἣ ἔλεγετο παρὰ τινῶν ὅτι ἐτέθησαν τὰ λεῖψανά του. Ἐπὶ ἔσωθεν αὐτῆς καὶ κλίμαξ διὰ νὰ ἀναβαίνωσιν εἰς τὴν κορυφήν, καὶ παράθυρα, διὰ νὰ εἰσέρχεται τὸ φῶς.—Ἡ στήλη τοῦ Ἀντωνίνου, ἀνεγερθεῖσα παρὰ τῆς Λυγκλήτου μετὰ τὸν θάνατόν του, λέγεται ὅτι εἶναι 176 ποδ. τὸ ὕψος ἔχει δὲ καὶ αὕτη κλίμακα διὰ ν' ἀναβαίνωσιν εἰς τὴν κορυφήν, καὶ παράθυρα. Ἐπ' αὐτῆς ἀνάγλυφα παριστᾷ τὰς πολεμικὰς ἀνδραγαθίας τοῦ Μάρκου Ἀυρηλίου Ἀντωνίνου κατὰ τῶν Γερμανῶν. Τὸ ἀγαλμα δ' αὐτοῦ ἔκειτο ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Ὁ Πάπας Σίξτος Ε. ἔβαλεν εἰκόνας τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ἐπὶ τῶν στηλῶν τούτων.

Ἡ ἀψὶς ἢ τὸ Τόξον τοῦ Τίτου ἀνεγέρθη πρὸς τιμὴν τῆς ἀλώσεως τῶν Ἱεροσολύμων παρ' αὐτοῦ. Παρεκτός τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀναγλυφῶν, παριστάνονται καὶ πολλὰ τῶν λαφύρων τοῦ ναοῦ, ἦτοι τὰ θυμιατήρια, ἡ χρυσοῦν λυχνία, ἡ τράπεζα τῆς προθέσεως, καὶ αἱ σάλπιγγες τοῦ Ἰωβηλαίου κτλ.—Ἡ ἀψὶς τοῦ Σεπτίμιου Σεβήρου ἀνεγέρθη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Κεῖται δὲ εἰς τὴν Ἰερὰν λεγομένην Ὀδὸν, συνισταμένη ἐκ μεγάλου τινὸς τόξου εἰς τὸ κέντρον, καὶ δύο ἄλλων μικροτέρων περὶ τὰ πλάγια. Παριστάνεται δὲ ἐπ' αὐτῶν εἰς ἀναγλυφα ἢ κατὰ τῶν Πάρθων νίκη τοῦ Σεβήρου, καὶ ἀνωθεν κεινταὶ ἀγάλματα ἵππέων.—Ἡ ἀψὶς τοῦ Κωνσταντίνου σύγκειται ἐκ τριῶν ἀψίδων, καὶ εἶναι τὸ καλλίτερον ἐκ τῶν διασωζομένων λεψάνων τοῦ εἶδους τούτου.

Μεταξὺ τῶν διασωθέντων ἀγγείων περιφημότερον εἶναι τὸ λεγόμενον Βαρβίκειον, ἐκ τοῦ Ἀγγλοῦ Βαρβίκου, εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ὁποίου ἀνήκει. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἶναι λεῖψανον

τῆς Γλυπτικῆς τῶν Ἑλλήνων, καὶ κατασκευάσθη παρὰ τοῦ Δι-
σίπκου, ἀγαματοποιοῦ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἀνεσκάφη δὲ εἰς Τι-
βολιν καὶ ἐστάλη παρὰ τοῦ Ἀμιλτῶνος εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸ
1774. Εἶναι δὲ χαμωμένον θαυμασίως ἐκ λευκοῦ μαρμαροῦ,
καὶ γεγλυμμένον με ἀξιολογώτατα σχήματα εἰς ἀνάγλυφα·
φύλλα δὲ, βλαστοί, καρποὶ καὶ θύρσοι καλλωπίζουσι τὰ χεῖλη καὶ
τὰς λαβίδας αὐτοῦ. Εἶναι δ' ἐξ ποδ. καὶ εὐδεκα δακτύλων τὴν
διάμετρον, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα καὶ τὴν καλλιτεχνίαν
εἶναι τὸ ἀξιολογώτερον ἐκ τῶν διασωζομένων ἀγγείων τῆς ἰσχυροῦς
τοῦ. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ἐχρησίμευε διὰ τὸν οἶνον,
διὸ καὶ ἔχει διαφίρους παρασκευασίας τοῦ Ράικου. Εἶναι δὲ χωρητι-
κὸν 600 ὀκάδ. — Ὁ Σ. Χουμφρεῦ ἀναφέρειν περὶ τινῶν Ἀρ-
χαιοτήτων εἰς Βερμινγκάμ λέγει καὶ ὅτι, Τὸ ἀξιολογώτερον πάντων
ἦτον ὄρειχάλκινόν τι ἀγγεῖον κατὰ τὸ Βαρβίκιν, χωρητικὸν
διακοσίων γαλλοῦν. Λέγεται δὲ ὅτι εἰς κατασκευὴν τοῦ ὄρειχαλ-
κίνου τούτου ἀγγείου ἰδαπανήθησαν πέντε χιλιάδες λίρ. στερλν
καὶ ἐξ ἐτῶν κόπος. Εδοῦθησαν δὲ δέκα χιλιάδες λ. στ. εἰς τὸν κύ-
ριον αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνος τὰς ἀπέριψε. — Τὸ 1836 ὠραῖόν τι ἀγ-
γεῖον εὐρέθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν, τοσοῦτον ἀπαράλλακτον τοῦ Βαρ-
βικείου, ὡς λέγεται, ὥστε ὑπάρχει ἤδη ἀμφιβολία περὶ τοῦ ποίου
εἶς αὐτῶν εἶναι τὸ ἀληθές πρωτότυπον. — Εἰς Συλλογὴν τινα τοῦ
ἐν Αἰγύπτῳ Γάλλου προξένου, πωληθῆσαν εἰς Παρισίους, τὸ
1838, ὑπῆρχε μικρὸν τι χάλκινόν ἀγγεῖον πρὸς μίμησιν τοῦ
Βαρβικείου. — Ἔτερον ἀξιόλογον λείψανον τοῦ αὐτοῦ εἴδους εἶναι
τὸ λεγόμενον Λάντιον ἀγγεῖον, πρότερον μὲν ἕλκον εἰς
τῆροῖκογένειαν τῶν Λαντίων, τὰ νῦν δὲ εἰς τὴν τοῦ Δουκ. Βερτ-
φορδίας καθέδραν. Εἶναι δὲ κατασκευασμένον ἐξ ἀξιολόγου μαρ-
μαροῦ, καὶ σχιδὸν ἴσον τοῦ Βαρβικείου, ἔχον 6 ποδ. καὶ 2 δακτυλ.
τὴν διάμετρον, καὶ 6 ποδ. τὸ ὕψος. Καὶ κατὰ τὰ ἄλλα δὲ εἶναι
ἀκριβῶς ὁμοίον ἐκεῖνου.

Δ. ΜΟΥΣΕΙΑ ἢ ΜΟΣΑΙΚΑ.

Τὸ ὠραιότερον λείψανον τοῦ εἴδους τούτου τῆς Γλυπτικῆς εὐ-
ρέθη εἰς Τίβολιν, παριστάνον τέσσαρας περιττεράς περὶ τὰ χεῖλη
τινὸς ἀγγείου. Τὸ δὲ μεγαλύτερον εἶναι τὸ λεγόμενον Μοσαϊκὸν
τῆς Παινεστής (Ἰταλ.) ὅπερ παριστάνει Αἰγυπτιακὸν συμπόσιον,
καὶ ἦτον ἀλλοτε εἰς τὸ ἔδαφος ναοῦ τινὸς τῆς Τύχης εἰς τὴν
χώραν ταύτην.

Ἀξιοσημεῖωτον Μοσαϊκὸν ἀνεκαλύφθη τὸ 1799 εἰς χώραν
τινὰ τῆς Ἰσπανίας. Τὸ μῆκος αὐτοῦ εἶναι τεσσαράκοντα ποδ. καὶ
τὸ πλάτος σχεδὸν τριάκοντα, καὶ παριστάνει τοὺς ἀγῶνας τοῦ
ἵπποδρομίου εἰς τὸ μέσον, καὶ περὶ αὐτῶν τὰς ζωγραφίας τῶν
Μουσῶν, καὶ σχήματα ζώων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

— Ἀξιόλογον Μοσαϊκὸν εὐρέθη καὶ εἰς τινα οἶκον τῶν Πομπηίων
παριστάνον χοροδιδάσκαλον τινα διδάσκοντα τοὺς μαθητὰς του

διὰ τινὰ ἐν τῷ δεύτρῳ παράστασι. Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ ἄξιολογα λεῖψαια τῆς Γλυπτικῆς διατίθενται εἰς διαφόρους Συλλογὰς, τὰ ὅποια ὑπερῶν ὡς ἴδη εἰς πλατυτέρας θεωρίας.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ἄρθρ. ι.

Η ΤΙΓΡΙΣ [*]

Ἄν καὶ ἐκ τοῦ ἐνός, μέρους ἡ Τίγρις εἶναι ὠραιότατον ζῷον, ἐκ τοῦ ἄλλου εἶναι καὶ τὸ ἀγριώτερον καὶ σκληρότερον πάντων, διότι εἴτε πεινασμένη εἴτε χορτασμένη ὄρμη μὲ ἀπερίγραπτον μανίαν εἰς πᾶν τὸ προσπίπτον ἐμπροσθέν της, ἢ χωρὶς νὰ φοβῆται οὐδὲ μὲν ἀντίστασιν, καὶ χωρὶς νὰ φείδηται καὶ αὐτῆς τῆς οἰκογενείας της. Εἶναι δὲ ἡ Τίγρις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσομεγέθης σχεδὸν τοῦ Λέοντος, καὶ ἡ μὲν κεφαλὴ αὐτῆς ὁμοιάζει τὴν τοῦ Γάτου, οἱ ὀφθαλμοὶ της εἶναι κτρινωποὶ μὲ βλέμμα κακοποιόν, οἱ ὀδόντες καὶ ὄνυχες ὀξεῖς, ἡ γλῶσσα τραχυτάτη, τὰ μηρία της κοντὰ, ἀλλ' εὐκαμπτὰ καὶ ἰσχυρὰ, ἡ οὐρά της μακροτάτη, καὶ μὲ τρίχας κοντάς, καὶ ὅλα της τὰ κινήματα ζωηρότατα. Τὸ δὲ χρῶμα της εἶναι βαθὺ κίτρινον, ἂν καὶ τὸ πρόσωπον, ὁ λάρυγξ καὶ τὸ κάτωθεν τῆς κοιλίας κλίνουσιν εἰς τὸ λευκόν. Ὅλον της δὲ τὸ σῶμα ἔχει μελαίνας τακτικὰς λωρίδας, αἵτινες κυρίως τὴν κάμνουσι νὰ φαίνεται ὠραιότατη.

Ἡ μυώδης ἰσχὺς τῆς Τίγριδος εἶναι μεγίστη, διότι ἐν εὐκολίᾳ σηκώνει τοὺς βόας καὶ τοὺς βουβάλους, καὶ τοὺς μεταφέρει κατ' ἀρέσκειαν. Ἐπειδὴ δὲ προξενεῖ τὸν γενικὸν τρόμον εἰς τὰ μέρη ἐνθα ἐκ φύσεως εὐρίσκεται, μεταχειρίζεται τὴν πανουργίαν διὰ νὰ λάμβανῃ τὴν τροφὴν της, ἢ καταρεύουσα εἰς τὰς ὄχθας

[*] Τουρκοχουδαϊκ. λέγεται Κ α π λ ἄ ν ι ο ν.